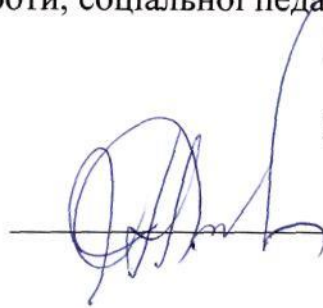

**Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка**

Кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри**

д.п.н., доцент Рацул О.А.
«30»серпня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПСИХОЛОГІЯ
(за професійним спрямуванням)**

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Напрямок підготовки 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Спеціальність 015.17.01 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)

Факультет: фізико-математичний

Форма навчання: денна

2017 – 2018 навчальний рік

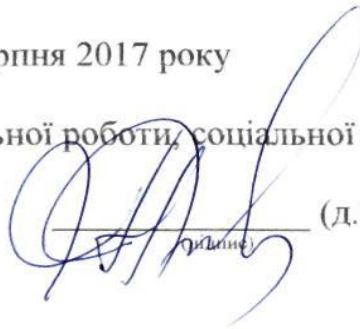
Робоча програма з психології (за професійним спрямуванням) для студентів
за напрямом підготовки 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
спеціальністю 015.17.01 Професійна освіта (Технологія виробів легкої
промисловості)

Розробник: Клочек Лілія Валентинівна, кандидат психологічних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи,
соціальної педагогіки та психології

Протокол № 1 від «30» серпня 2017 року

Завідувач кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології

(д.п.н., доцент Рацул О.А.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6,5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)		
Змістових модулів – 6	015.17.01 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)	Рік підготовки	
Індивідуальне науково-дослідне завдання з основ психологічних наук		1-й	
		Семестр	
		1-й	2-й
Загальна кількість годин – 195			Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	20 год.	18 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	16 год.
		Консультації	
		20 год.	14 год.
		Самостійна робота	
		77 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		14 год.	
		Вид контролю:	
		залік	Екз.

2. Мета і завдання курсу

Мета викладання дисципліни – формування у здобувачів освіти системи знань про закономірності розвитку психіки особистості як суб'єкта навчальної та професійної діяльності, вмінь і навичок вирішувати завдання практичного спрямування у сфері професійної діяльності за допомогою психологічних засобів.

Завдання курсу:

- формувати у студентів уявлення про природу суб'єктивної реальності людини, структуру особистості, умови функціонування і розвитку психічних процесів;
- сприяти набуванню знань про умови та механізми розвитку людини на різних етапах онтогенезу, про особливості створення спеціальних умов для розвитку її інтелектуальних та особистісних можливостей;
- формувати знання про фундаментальні психологічні структури, становлення особистості в навчальній і виробничій діяльності, у соціальних інститутах;
- ознайомити студентів з актуальними проблемами психології праці;
- формувати у здобувачів освіти уявлення про психологічні особливості професійного середовища та професійної діяльності;
- формувати у майбутніх фахівців уміння і навички проводити психологічні дослідження з метою подальшого застосування набутих умінь і навичок при вирішенні професійних завдань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- предмет, завдання, методи психологічної науки;
- класифікації психічних явищ, закономірності перебігу пізнавальних, емоційних, вольових психічних процесів;
- психологічні аспекти спілкування, міжособистісних взаємин у професійній діяльності;
- закономірності психічного розвитку на різних етапах онтогенезу;
- психологічні закономірності навчання, виховання зростаючої особистості;
- психологічну структуру професійної діяльності та механізми її оптимального виконання;
- психологічні особливості розвитку психічних функцій у процесі праці; особливості динаміки професійно-важливих якостей особистості;
- особливості ціннісно-мотиваційної сфери суб'єктів трудової діяльності;
- психологічні основи виробничого навчання;

вміти:

- пояснювати різноманітні явища у психічній реальності людини;
- аналізувати соціальну ситуацію та особливості психічного розвитку людини у різні періоди її життя;
- розробляти проекти професійної підготовки фахівця на глобальному й етапних рівнях, керуючись етапами аналізу його професійної діяльності, вимог щодо виконання посадових обов'язків, вихідних умов організації навчально-виховного процесу та визначаючи цілі, зміст й оптимальні технології підготовки;
- планувати та організовувати власну професійну діяльність, а також діяльність підлеглих чи учнів у виробничій галузі або освіті, забезпечуючи необхідні умови для раціонального застосування просторово-часових, матеріально-технічних, енергетичних, інформаційних та ін. ресурсів;

– включатися у взаємодію з іншими суб'єктами виробничого або освітнього процесів, налагоджувати зв'язки у трудовому і учнівському колективах, а також конструктивно розв'язувати конфліктні ситуації, володіти методами саморегуляції емоційного стану;

– виявляти причинно-наслідкові зв'язки у підвищенні чи зниженні продуктивності діяльності людини, добирати способи підвищення мотивації досягати успіху в діяльності;

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у студентів мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до аналізу суспільно-політичних відносин та формування адекватної моделі соціальної поведінки.

ЗК6. Навички дотримання вимог соціальної та корпоративної безпеки.

ЗК7. Здатність до самопрезентації у різних умовах загальної та професійної діяльності.

Фахові компетентності:

ФК2. Здатність аналізувати глобальні та розробляти етапні цілі власної професійної діяльності, а також професійної діяльності підлеглих або навчальної діяльності учнів, усвідомлюючи її результати у когнітивній, афективній і психомоторній сферах.

ФК4. Здатність здійснювати аналіз професійної діяльності фахівця з метою формування змісту освіти, конструювання змісту навчання і виховання, вибір оптимальних технологій підготовки у професійних навчальних закладах та на виробництві.

ФК11. Здатність реалізовувати освітні проекти за допомогою доцільних вербальних та невербальних засобів спілкування, управляти пізнавальною діяльністю суб'єктів виробничого й освітнього процесів.

ФК 20. Здатність вибудовувати траєкторію власного кар'єрного та професійного розвитку.

Програмні результати навчання:

ПРН6. Розробляти проекти професійної підготовки фахівця на глобальному й етапних рівнях, керуючись результатами аналізу його професійної діяльності, вимог щодо виконання посадових обов'язків, вихідних умов організації навчально-виховного процесу та визначаючи цілі, зміст й оптимальні технології підготовки.

ПРН7. Планувати та організовувати власну професійну діяльність, а також діяльність підлеглих чи учнів у виробничій галузі або освіті, забезпечуючи необхідні умови для раціонального застосування просторово-часових, матеріально-технічних, фінансово-економічних, енергетичних, інформаційних та ін. ресурсів.

ПРН10. Включатися у взаємодію з іншими суб'єктами виробничого або освітнього процесів, налагоджувати зв'язки у трудовому і учнівському колективах, а також конструктивно розв'язувати конфліктні ситуації, володіти методами саморегуляції емоційного стану.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. Пізнавальна функція психіки

Тема 1. Предмет, завдання, методи і структура сучасної психології.
Природничо-наукові основи психології

Тема 2 . Проблема і природа психічного

Тема 3. Діяльність і психічні процеси

Тема 4. Відчуття

Тема 5. Сприймання

Тема 6. Пам'ять

Тема 7. Мислення

Тема 8. Уява

Змістовий модуль 2. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. Регулятивна та інструментальна функції психіки

Тема 9. Увага

Тема 10. Емоції та почуття.

Тема 11. Психологія переживань

Тема 12. Воля

Тема 13. Темперамент

Тема 14. Характер

Тема 15. Здібності

Змістовий модуль 3. ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 16. Проблема психічного розвитку особистості

Тема 17. Психологія дошкільного дитинства

Тема 18. Психологія молодшого школяра

Тема 19. Психологія підлітка

Тема 20. Психологія ранньої юності

Тема 21. Акмеологія та життєвий шлях особистості

Змістовий модуль 4. ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 22. Психологія учіння.

Тема 23. Психологія навчання

Тема 24. Психологія виховання

Тема 25. Психологія педагогічної діяльності та психологія вчителя

Змістовий модуль 5. ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ

Тема 26. Основні питання психології праці

Тема 27. Людина як суб'єкт виробничої діяльності

Тема 28. Функціональні стани людини в праці

Тема 29. Психологія професій

Змістовий модуль 6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛ. ЗАВДАННЯ

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: денна форма					
	усьо-го	у тому числі				СРС
		л.	пр.	конс.	інд.	
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. Пізнавальна функція психіки						
Тема 1. Предмет, завдання, методи і структура сучасної психології. Природничо-наукові основи психології	7	2	1	1	-	3
Тема 2. Проблема і природа психічного	6	1	1	1	-	3
Тема 3. Діяльність і психічні процеси	9	2	1	2	-	4
Тема 4. Відчуття	6	1	1	1	-	3
Тема 5. Сприймання	6	1	1	1	-	3
Тема 6. Пам'ять	7	2	1	1	-	3
Тема 7. Мислення	7	2	1	1	-	3
Тема 8. Уява	8	1	1	2	-	4
Разом за змістовим модулем 1	56	12	8	10	-	26
Змістовий модуль 2. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. Регулятивна та інструментальна функції психіки						
Тема 9. Увага	6	1	1	1	-	3
Тема 10. Емоції та почуття	7	1	1	2	-	3
Тема 11. Психологія переживань	6	1	1	1	-	3
Тема 12. Воля	8	1	1	2	-	4
Тема 13.Темперамент	7	1	2	1	-	3
Тема 14. Характер	7	2	1	1	-	3
Тема 15. Здібності	8	1	1	2	-	4
Разом за змістовим модулем 2	49	8	8	10	-	23
Усього годин	105	20	16	20	-	49
Змістовий модуль 3. ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ						
Тема 16. Проблема психічного розвитку особистості	6	2	1	1	-	2
Тема 17. Психологія дошкільногодитинства	5	1	1	1	-	2
Тема 18. Психологія молодшого школяра	5	1	1	1	-	2
Тема 19. Психологія підлітка	6	1	2	1	-	2
Тема 20. Психологія ранньої юності	7	2	2	1	-	2

Тема 21. Акмеологія та життєвий шлях особистості	5	1	1	1	-	2
Разом за змістовим модулем 3	34	8	8	6	-	12
Змістовий модуль 4. ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ						
Тема 22. Психологія учіння	5	1	1	1	-	2
Тема 23. Психологія навчання	5	1	1	1	-	2
Тема 24. Психологія виховання	5	1	1	1	-	2
Тема 25. Психологія педагогічної діяльності та психологія вчителя	5	1	1	1	-	2
Разом змістовим модулем 4	20	4	4	4	-	8
Змістовий модуль 5. ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ						
Тема 26. Основні питання психології праці	6	2	1	1	-	2
Тема 27. Людина як суб'єкт виробничої діяльності	5	1	1	1	-	2
Тема 28. Функціональні стани людини в праці	5	1	1	1	-	2
Тема 29. Психологія професій	6	2	1	1	-	2
Разом за змістовим модулем 5	22	6	4	4	-	8
Змістовий модуль 6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ						
ІНДЗ	-	-	-	-	14	-
Разом за змістовим модулем 6	14	-	-	-	14	-
Усього годин	90	18	16	14	14	28
Усього годин за рік	195	38	32	34	91	

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	—	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання, методи і структура психології	1
2	Проблема і природа психічного	1
3	Діяльність і психічні процеси	1
4	Відчуття	1
5	Сприймання	1
6	Пам'ять	1
7	Мислення	1
8	Уява	1
9	Увага	1
10	Емоції та почуття	1
11	Психологія переживань	1
12	Воля	1
13	Темперамент	2
14	Характер	1
15	Здібності	1
16	Проблема психічного розвитку особистості	1
17	Психологія дошкільного дитинства	1
18	Психологія молодшого школяра	1
19	Психологія підлітка	2
20	Психологія ранньої юності	2
21	Акмеологія та життєвий шлях особистості	1
22	Психологія учіння	1
23	Психологія навчання	1
24	Психологія виховання	1
25	Психологія педагогічної діяльності та психологія вчителя	1
26	Основні питання психології праці	1
27	Людина як суб'єкт виробничої діяльності	1
28	Функціональні стани людини в праці	1
29	Психологія професій	1
РАЗОМ		32

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	—	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання, методи і структура сучасної психології. Природничо-наукові основи психології	3
2	Проблема і природа психічного	3
3	Діяльність і психічні процеси	4
4	Відчуття	3
5	Сприймання	3
6	Пам'ять	3
7	Мислення	3
8	Уява	4
9	Увага	3
10	Емоції та почуття	3
11	Психологія переживань	3
12	Воля	4
13	Темперамент	3
14	Характер	3
15	Здібності	4
20	Проблема психічного розвитку особистості	2
21	Психологія дошкільного дитинства	2
22	Психологія молодшого школяра	2
23	Психологія підлітка	2
24	Психологія ранньої юності	2
25	Акмеологія та життєвий шлях особистості	2
26	Психологія учіння. Поетапне формування розумових дій	2
27	Психологія навчання	2
28	Психологія виховання	2
29	Психологія педагогічної діяльності та психологія вчителя	2
26	Загальна характеристика психології праці	2
27	Людина як суб'єкт праці	2
28	Функціональні <u>стани</u> людини в праці	2
29	Психологія професій	2
	ІНДЗ	14
РАЗОМ		91

Консультативні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання, методи і структура психології	1
2	Проблема і природа психічного	1
3	Діяльність і психічні процеси	1
4	Відчуття	1
5	Сприймання	1
6	Пам'ять	1
7	Мислення	1
8	Уява	1
9	Увага	1
10	Емоції та почуття	1
11	Психологія переживань	1
12	Воля	1
13	Темперамент	2
14	Характер	1
15	Здібності	1
16	Проблема психічного розвитку особистості	1
17	Психологія дошкільного дитинства	1
18	Психологія молодшого школяра	1
19	Психологія підлітка	2
20	Психологія ранньої юності	2
21	Акмеологія та життєвий шлях особистості	1
22	Психологія учіння	1
23	Психологія навчання	1
24	Психологія виховання	1
25	Психологія педагогічної діяльності та психологія вчителя	1
26	Основні питання психології праці	1
27	Людина як суб'єкт виробничої діяльності	1
28	Функціональні стани людини в праці	2
29	Психологія професій	2
РАЗОМ		34

9. Індивідуальні завдання
 виконуються у вигляді написання рефератів
 за темами, презентованими нижче

Предмет, завдання, методи і структура сучасної психології

1. Історичні етапи розвитку психологічної науки.
2. Провідні напрями в психології XX століття.

Проблема та природа психічного

1. Історіогенез психіки.
2. Розвиток психіки в онтогенезі. Вікова періодизація розвитку психіки людини.
3. Психіка і мозок.
4. Розвиток наукових знань про природу психіки.
5. Виникнення і становлення психіки в процесі біологічної еволюції.

Діяльність і психічні процеси

1. Теорія діяльності у вітчизняній психології.
2. Основні положення теорії діяльності.
3. Діяльність та її структура.
4. Різновиди діяльності.
5. Мета і мотиви діяльності.
6. Мотиви трудової діяльності.
7. Активність та саморегуляція як стрижневі характеристики діяльності.

Відчуття і сприймання

1. Психофізіологічні механізми формування відчуттів.
2. Закономірності відчуттів.
3. Характеристика основних видів відчуттів.
4. Розвиток відчуттів.
5. Властивості сприймання.
6. Розвиток сприймання у дітей.

Пам'ять

1. Психологічні теорії пам'яті.
2. Загальна характеристика процесів пам'яті.
3. Методи дослідження пам'яті людини.
4. Розвиток пам'яті в онтогенезі.
5. Розвиток пам'яті у процесі навчання.
6. Індивідуальні особливості пам'яті.
7. Умови успішного запам'ятовування та збереження інформації.

Мислення

1. Мислення як вища форма відображення.
2. Мислення та розв'язування проблемних задач.
3. Інтелектуальні можливості особистості.
4. Психологія мислення та дослідження в галузі штучного інтелекту.
5. Розвиток мислення в онтогенезі.
6. Психологія творчого мислення.
7. Критичність мислення та його продуктивність.
8. Розв'язання розумових завдань та індивідуальні особливості мислення.

Уява

1. Фізіологічні основи уяви.
2. Уява та індивідуальна творчість.
3. Розвиток уяви в онтогенезі.

4. Роль уваги в навчанні школярів.
5. Поняття про творчість. Творчість як розв'язування творчих задач.

Увага

1. Увага, її природа та роль у навчальній і трудовій діяльності людини.
2. Психологічні теорії уваги.
3. Вікові та індивідуальні особливості уваги.
4. Стійкість уваги та способи її вивчення.
5. Умови підвищення ефективності мимовільної уваги.
6. Розвиток довільної уваги в процесі навчальної діяльності.
7. Виховання уважної людини.
8. Шляхи, прийоми та засоби вдосконалення уваги людини.

Емоції та почуття

1. Психологічні теорії емоцій.
2. Фізіологічне підґрунтя емоцій.
3. Проблема класифікації емоцій у вітчизняній та зарубіжній психології.
4. Саморегуляція емоційних виявів.
5. Стреси в житті людини: причини виникнення та шляхи подолання.
6. Розвиток почуття справедливості в онтогенезі.

Воля

1. Поняття, ознаки та функції волі.
2. Довільні дії. Аналіз складної вольової дії.
3. Становлення вольової регуляції поведінки у дітей.
4. Основні напрями розвитку волі школярів.

Темперамент

1. Психологічні властивості темпераменту.
2. Психологічна характеристика типів темпераменту.
3. Вияв особливостей темпераменту в діяльності та поведінці людини.
4. Діагностика темпераменту.

Характер

1. Поняття про характер та його структуру.
2. Типологія характеру.
3. Особистість і характер.
4. Формування характеру особистості.

Здібності

1. Розвиток інтелектуальних здібностей учнів.
2. Значення сенситивних періодів для розвитку здібностей особистості.
3. Розвиток творчих здібностей школярів.

Особистість як суб'єкт діяльності

1. Психологічні характеристики особистості та її структура.
2. Спрямованість особистості та джерела її активності.
3. Джерела та рушійні сили розвитку особистості.
4. Розвиток і виховання особистості.
5. Теорії особистості у зарубіжній класичній психології.
6. Концепції особистості у вітчизняній психології.
7. Саморегуляція особистості.

8. Мотивація досягнення і уникнення невдач особистості.
9. Справедливість як моральна цінність особистості.
10. Мотивація справедливої поведінки особистості.
11. Механізми психологічного захисту особистості.

Особистість у спілкуванні. Соціалізація особистості

1. Спілкування та соціалізація особистості.
2. Вербальні та невербальні засоби спілкування.
3. Види та функції мовлення.
4. Розвиток мовлення у дітей.
5. Способи ефективної передачі повідомлень.
6. Комунікативні бар'єри та їх подолання.

Психологія міжособистісних взаємин

1. Особистість і група.
2. Закономірності функціонування малих груп.
3. Методи вивчення міжособистісних стосунків у групах.
4. Міжособистісні взаємовідносини у групах.
5. Дотримання норм справедливості у соціальній взаємодії.

Проблема психічного розвитку особистості

1. Рушійні сили та темпи розвитку в онтогенезі.
2. Фактори розвитку особистості.
3. Періодизація вікового розвитку у психології.
4. Вікові та життєві кризи.
5. Розвиток уявлень про справедливість в онтогенезі.

Психологія дошкільного дитинства

1. Казкотерапія для дошкільників.
2. Розвиток запам'ятовування дошкільників у різних видах діяльності.
3. Розвиток довільної уваги у дітей дошкільного віку.
4. Розвиток довільної поведінки у дітей дошкільного віку.
5. Розвиток комунікативних навичок дошкільників у процесі гри.

Психологія молодшого школяра

1. Особливості емоційних переживань молодших школярів.
2. Оцінка молодшими школярами моральних явищ.
3. Розуміння та емоційне ставлення молодших школярів до соціальних явищ.
4. Особливості розвитку самооцінки в молодшому шкільному віці.
5. Мотиви учбової діяльності та поведінки молодшого школяра.

Психологія підлітка

1. Адиктивна поведінка підлітків.
2. Девіантна поведінка підлітків.
3. Спілкування підлітків з ровесниками і дорослими.
4. Психосексуальний розвиток підлітків і старших школярів.
5. Підліткова агресія.

Психологія ранньої юності

1. Юність як підготовка особистості до дорослого життя.
2. Спілкування старшого школяра з ровесниками та дорослими.
3. Моральне самовизначення старших школярів.

4. Проблема вибору професії для сучасних старшокласників.
5. Соціалізація юнацтва: особливості та проблеми.

Психологія учіння і навчання

1. Актуалізація готовності особистості до навчання.
2. Психолого-педагогічні основи становлення самостійності особистості в процесі навчання.
3. Розвиток і корекція мотивації до навчання школярів різних вікових груп.
4. Психологія педагогічної оцінки.

Психологія виховання

1. Роль родини у вихованні особистості.
2. Специфіка виховання дітей молодшого шкільного віку.
3. Особливості виховання підлітків та юнаків у школі.
4. Виховання підлітків та юнаків у родині.
5. Особливості самовиховання старшокласників.

Психологія педагогічної діяльності та психологія вчителя

1. Психологічний аналіз педагогічної діяльності.
2. Критерії та показники продуктивності педагогічної діяльності.
3. Розвиток психологічної позиції рівності у сучасних учителів.
4. Розвиток мотивації професійної діяльності вчителів у сучасних умовах.

Психологія праці

1. Історія та тенденції розвитку прикладної психології у сфері професійної праці.
2. Історія вітчизняної психології праці.
3. Методи психології праці.
4. Місце психології праці в системі наук.

Людина як суб'єкт трудової діяльності

1. Трудова мотивація особистості та задоволеність працею.
2. Професійні здібності як чинники професійної діяльності.
3. Професійно важливі якості особистості.
4. Професійне становлення особистості.
5. Індивідуальний стиль трудової діяльності.

Функціональні стани людини в праці

1. Динаміка працездатності та стану втоми.
2. Напруженість діяльності.
3. Специфічні функціональні стани в психолого-педагогічній діяльності.
4. Принципи і методи діагностики та корекції функціональних станів.

Психологія професій

1. Психологічна структура професійної діяльності.
2. Основні типи і види професійної діяльності.
3. Профорієнтація, профконсультація, психологічні основи профвідбору.
4. Психологія безпеки у праці.

10. Методи навчання

Методи навчання – це різноманітні способи, які допомагають студентам засвоїти програмний матеріал, сприяють активізації навчального процесу. Правильний підбір методів відповідно до мети та змісту навчання, вікових особливостей студентів сприяє розвитку їхніх пізнавальних здібностей, озброєнню їх уміннями й навичками використовувати здобуті знання на практиці, готує студентів до самостійного набуття знань, формує їхній світогляд.

При вивченні психології доцільним є застосування наступних методів навчання. *За джерелом передачі навчальної інформації* використовуються *словесні методи* – бесіда, лекція. *Бесіда* як діалог між викладачем і студентом дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати студентів на активізацію отриманих знань. Використовується переважно на практичних заняттях. Повідною функцією бесіди є мотиваційно-стимулююча. *Лекція* використовується при проведенні лекційних занять і характеризується тривалістю, записом плану, важливих думок. Серед *наочних методів* використовуються ілюстрація та демонстрація. *Ілюстрація* дозволяє підкріпити думку у вигляді таблиць, моделей, схем. *Демонстрація* передбачає показ відеофільмів чи їх фрагментів, спостереження за об'єктом психологічного дослідження.

З групи *практичних методів* застосовуються вправи, практичні роботи, психологічні задачі, реферати студентів. Вони служать для закріплення, практичних умінь при застосуванні набутих знань.

За логікою передачі та сприймання навчальної інформації використовуються індуктивний та дедуктивний методи. *Індуктивний* метод втілюється у принципі: від часткового до загального, від конкретного до абстрактного. *Дедуктивний* метод активно розвиває абстрактне мислення студентів, сприяє засвоєнню навчального матеріалу на основі узагальнень.

За ступенем самостійності мислення студентів у процесі оволодіння знаннями, формуванням умінь і навичок використовуються репродуктивні та проблемно-пошукові методи. *Репродуктивні* методи передбачають відтворення матеріалу як засіб повторення зразків або робота за готовими зразками (текстами лекцій, першоджерел). *Проблемно-пошукові* методи спираються на самостійну, творчу, пізнавальну діяльність студентів.

За ступенем керівництва навчальною роботою використовуються такі методи: навчальна робота під керівництвом викладача (самостійна робота в аудиторії – складання психологічних задач, самостійні письмові роботи тощо); самостійна робота студентів поза контролем викладача (самостійна робота вдома, при підготовці до практичних занять, при виконанні індивідуально-дослідного завдання).

Використовуються також методи *стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності* студентів і методи *контролю і самоконтролю*.

11. Методи контролю

При проведенні контрольних заходів, спрямованих на виявлення рівня навчальних досягнень студентів з психології мають застосовуватися такі методи контролю як попередній (вхідний), поточний, рубіжний і підсумковий контроль.

Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів) застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань дня використання їх викладачем як орієнтування у складності матеріалу. Формою попереднього контролю є вхідний контроль знань. Він проводиться на початку вивчення дисципліни, щоб оцінити розуміння студентами реалій психічного життя та обізнаність у питаннях психології.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього процесу вивчення психології та слугує засобом виявлення ступеню сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Завдання поточного контролю зводяться до того, щоб виявити обсяг, глибину і якість засвоєння матеріалу, що вивчається; визначити недоліки у знаннях і окреслити шляхи їх усунення; виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, що перешкоджають роботі; виявити рівень опанування навичок самостійної роботи і визначити шляхи та засоби їх розвитку; стимулювати інтерес студентів до психології та їх активність у пізнанні. Головне завдання поточного контролю – допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати основи психології.

Рубіжний (модульний) контроль знань є показником якості вивчення окремих тем об'єднаних у змістові модулі. Його завдання – виявити стан процесу вивчення студентами окремих розділів психології. Рубіжний контроль дає можливість перевірити засвоєння отриманих знань через певний період і охоплює більш значні за обсягом розділи курсу. Він проводиться усно або письмово, у вигляді модульної контрольної роботи. Однією з форм рубіжного контролю є колоквиум, проведення якого дозволяє виявити інтереси та схильності студентів, їх дійсну підготовку з курсу і встановити шляхи оптимізації навчального процесу.

Підсумковий контроль передбачає проведення заліку наприкінці 1 семестру та екзамену – наприкінці 2 семестру. Потребує систематизації й узагальнення знань студентів і певною мірою реалізує навчальну, розвивальну і виховну функції контролю.

Основними формами контролю знань студентів є контроль на лекції, на практичних заняттях, у позанавчальний час, на консультаціях, заліках та іспитах.

Контроль на лекції проводиться як вибіркове усне опитування студентів або із застосуванням тестів за раніше викладеним матеріалом. Такий контроль дає можливість привчити студентів до систематичної проробки пройденого матеріалу та підготовки до наступної лекції, встановити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, виявити найбільш складні для сприйняття студентів розділи для подальшого їх роз'яснення.

Поточний *контроль на практичних заняттях* проводиться з метою визначення готовності студентів до занять у таких формах: вибіркове усне опитування перед початком занять; фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв.; фронтальна перевірка виконання домашніх завдань; робота біля дошки окремих студентів для самостійного розв'язання психологічних задач, письмові відповіді на окремі питання; оцінювання активності студентів у процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей і т. ін.; письмова (до 45 хв.) контрольна робота.

Контроль у позанавчальний час включає наступні заходи: перевірка перебігу виконання домашніх завдань, індивідуальних навчальних завдань; оцінюються якість і сумлінність виконання, точність та оригінальність рішень, наявність елементів дослідження, виконання завдання у встановленому обсязі; перевірка конспектів лекцій і рекомендованої літератури; перевірка та оцінювання рефератів; індивідуальна співбесіда зі студентом на консультаціях. *Консультації* проводяться з метою надання студентам допомоги у їх самостійній роботі. Водночас консультації дають можливість проконтролювати знання студентів, скласти правильне уявлення про перебіг і результати навчальної роботи.

12. Розподіл балів, які отримують студенти при складанні заліку у I семестрі

Поточне тестування та самостійна робота														Сума	
Розділ/змістовий модуль 1								Розділ/змістовий модуль 2							
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	100
7	7	6	6	7	7	7	7	6	6	6	7	7	7	7	

Т.1, Т.2 ... Т.15 – теми змістових модулів.

Розподіл балів, які отримують студенти при складанні екзамену у II семестрі

Поточне тестування та самостійна робота														Екзамен 40 балів
Розділ/змістовий модуль 2					Розділ/змістовий модуль 3					Розділ/змістовий модуль 4				Сам. роб.
Т 16	Т 17	Т 18	Т 19	Т 20	Т 21	Т 22	Т 23	Т 24	Т 25	Т 26	Т 27	Т 28	Т 29	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Всього балів: 100														

Т.16, Т.17 ... Т.29 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

13. Методичне забезпечення

Основна рекомендована література

1. Ржевська-Штефан З. О., Клочек Л. В., Уличний І. Л. Основи психологічних наук. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів ВНЗ. Кіровоград: РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2019. 302 с.
2. Практикум з психології : психодіагностичні методики для самопізнання / упорядник Періг І. М. Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. 116 с.
3. Носкова О. Г. Психология труда. М.: Академия, 2004.

Допоміжна рекомендована література

1. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання. – К.: ІЗМН МО України, 1998. 204 с.
2. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте. М.: Просвещение, 1968. 464 с.
3. Вікова і педагогічна психологія: Навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська та ін. К.: Каравела, 2006. 344 с.
4. Вікова психологія / Під ред. Г. С.Костюка. К.: Рад. школа, 1976. 272 с
5. Власова О. І. Педагогічна психологія: Навч. посібник. К.: Либідь. 2005. 400с.
6. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. К: Центр учбової літератури, 2016. 388с.
7. Іонов І. А. Фізіологія вищої нервової діяльності (ВНД): навчальний посібник. Харків: ФОП Петров В.В. 2017. 143с.
8. Максименко С. Д. Загальна психологія. Видання 3-є, перероблене та доповнене. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 288с.
9. Максименко С. Д. Розвиток психіки в онтогенезі: В 2 т. К.: Форум, 2002.

10. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии: В 2 т. М.: Педагогика, 1989. Т.2. 328 с.
11. Савчин М. В. Педагогічна психологія. – К.: Академвидав, 2007. 427 с.
12. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 360с.
13. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія. К.: Центр учбової літератури, 2012. 384 с.
14. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. К.: Центр учбової літератури, 2012. 384 с.
15. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А.. Педагогічна психологія. К.: Центр учбової літератури, 2012. 168 с.
16. Усе про мотивацію / уклад. А. Г. Дербеньова. Харків: Вид. група «Основа», 2012. 207с.
17. Шибутани Т. Социальная психология: Пер. с англ. Ростов-на-Дону.: Изд-во «Феникс», 1998. 544 с.
18. Эльконин Д. В. Избранные труды. М.: Педагогика, 1989. 557 с.
19. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис: Пер. с англ. М.: Просвещение, 1996.
20. Орел В. Є. Исследование феномена психологического выгорания в отечественной и зарубежной психологии // Проблемы общей и организационной психологии. Ярославль, 1999.
21. Пряжников Н.С., Пряжникова Є. Ю. Психология труда и человеческого достоинства. М.: Академия, 2001.
22. Свенцицкий А. Л. Психология управления организации. СПб., 1999.

Інформаційні ресурси

1. Булінг у школі: чому українські діти такі жорстокі?
<https://www.bbc.com/ukrainian/features-44425003>
2. Детский негативизм. Советы родителям.
<https://www.psychologos.ru/articles/view/detskiy-negativizm.-sovety-roditelyam>
3. Кондратенко Л.О. Психологія первинної шкільної неспішності: монографія/ Кондратенко Л.О. – Чернігів: Десна Поліграф, 2017. – 488 с.
http://lib.iitta.gov.ua/709374/1/kondratenko_kniga_488str.pdf
4. Кривцова С., Мухаматуллина Е. Учитель и проблемы дисциплины. <https://cbt-perm.ru/upload/iblock/7d9/7d9952d902ddb9cad3131ede88b706f0.pdf>
5. Перевірте роботу вашого мозку за кілька секунд.
http://tsikavapsyhologiya.blogspot.com/2015/01/blog-post_24.html
6. Протидія булінгу <http://lt.multycourse.com.ua/ua/page/22/103>
7. Тест онлайн на визначення домінуючої півкулі і стилю навчання
<https://psytests.org/cognitive/solatN-run.html>
8. Чути себе: як боротись з професійним вигоранням
<https://nus.org.ua/articles/chuty-sebe-yak-borotys-z-profesijnym-vygorannjam-u-vchyteliv>